



DOI: 10.18039/ajes.1629225

Traces of Historical Heroes in the 2024 Social Studies Curriculum: An Analysis of Fifth Grade Textbooks

Emine KARASU AVCI¹, Melike FAİZ²**Date Submitted:** 29.01.2025 **Date Accepted:** 24.09.2025 **Type:** Research Article

Abstract

Historical heroes can be defined as individuals who, with their personal characteristics and contributions to societal life, have influenced their era and subsequent generations. Scientists, artists, politicians, and community leaders are prominent historical heroes. In education, textbooks are a primary tool to deliver various contents to students through texts. These texts occasionally utilize historical heroes to enrich the learning experience. With its comprehensive and diverse content, social studies stands out as one of the primary subjects where historical heroes can be effectively integrated. The primary objective of social studies lessons is to nurture good and effective citizens. In this context, incorporating historical heroes into social studies lessons can help concretize the content and enhance retention. This study aims to examine the historical heroes featured in the 5th-grade social studies textbook prepared in alignment with the curriculum updated under the 2024 Maarif Model. The study was designed using a qualitative research model, and the data were collected through document analysis. The textbook analyzed in this study was approved as an educational tool by the Board of Education and Discipline (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı) with the official letter dated 17.07.2024 and numbered 110460159. The findings revealed that the textbook includes 18 historical heroes across six learning domains. Mustafa Kemal Atatürk was identified as a historical hero in five distinct learning domains. On the other hand, learning domains such as "Our Living Democracy," "Economy in Our Lives," and "Technology and Social Studies" contain fewer historical heroes. Most identified historical figures were associated with history, politics, and literature.

Keywords: Curriculum, Historical Heroes, Maarif Model. Social Studies, Textbook,

Cite: Karasu Avcı, E., & Faiz, M. (2025). Traces of historical heroes in the 2024 Social Studies Curriculum: an analysis of fifth grade textbooks, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 15(3), 1090-1114. <https://doi.org/10.18039/ajes.1629225>



¹ Associate Professor, Kastamonu University, Faculty of Education, Social Studies Education, Turkey, eavci@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3135-2557>

² (Corresponding author) Associate Professor, Kastamonu University, Faculty of Education, Social Studies Education, Turkey, mfaiz@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8070-6086>



2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Tarihî Kahramanların İzleri: 5. Sınıf Ders Kitaplarının İncelenmesi

Emine KARASU AVCI¹, Melike FAİZ²

Gönderim Tarihi: 29.01.2025

Kabul Tarihi: 24.09.2025

Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Tarihî kahramanlar, kişilik özellikleri ve toplumsal katkılarıyla hem yaşadıkları döneme hem de kendilerinden sonraki nesillere etki eden şahsiyetler olarak tanımlanabilir. Bilim insanları, sanatçılar, politikacılar ve toplum liderleri gibi şahsiyetler, tarihin akışını şekillendiren önemli aktörlerdir. Eğitim-öğretim süreçlerinde ders kitapları, çeşitli içeriklerin öğrencilere kazandırılmasında temel bir araç işlevi görmektedir. Bu kapsamda, ders kitaplarında tarihî kahramanlardan faydalanmak, içeriklerin somutlaştırılmasına ve kalıcılığının artırılmasına olanak sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersi ise geniş ve zengin içeriği ile tarihî kahramanları ele almak için ideal bir zemin sunmaktadır. Bu dersin temel amacı, iyi ve etkili vatandaşlar yetiştirmektir. Bu doğrultuda, tarihî kahramanların sosyal bilgiler ders kitaplarında ele alınması, öğrenme sürecine derinlik katabilir. Bu çalışma, 2024 yılı Maarif Modeli doğrultusunda güncellenen öğretim programına uygun şekilde hazırlanan ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan tarihî kahramanların incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma modelinde tasarlanmış olup veriler doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmanın veri kaynağını, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 17.07.2024 tarih ve 110460159 sayılı yazı ile eğitim aracı olarak onaylanan Sosyal Bilgiler Ders Kitabı oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda, ders kitabındaki 6 farklı öğrenme alanında toplam 18 tarihî kahramanın yer aldığı tespit edilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'e, bir tarihî kahraman olarak, 5 farklı öğrenme alanında yer verilmiştir. Bunun yanı sıra, "Yaşayan Demokrasimiz", "Hayatımızdaki Ekonomi" ve "Teknoloji ve Sosyal Bilgiler" öğrenme alanlarında daha az sayıda tarihî kahramanın bulunduğu görülmüştür. İncelenen tarihî şahsiyetlerin genellikle tarih, siyaset ve edebiyat alanlarına odaklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ders Kitabı, Maarif Modeli, Öğretim Programı, Sosyal Bilgiler, Tarihî Kahraman.

Atrf: Karasu Avcı, E., ve Faiz, M. (2025). 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında tarihî kahramanların izleri: 5. sınıf ders kitaplarının incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 15(3), 1090-1114. <https://doi.org/10.18039/ajesi.1629225>

¹ Doçent Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkiye, avci@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-3135-2557>

² (Sorumlu Yazar) Doçent Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkiye, mfaiz@kastamonu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8070-6086>

Giriş

Tarihî kahramanlar; sadece kendi dönemleri için değil, insanlık tarihî boyunca değerleri ve kültürleri şekillendiren önemli figürlerdir. Bu kahramanlar, düşünceleri, eylemleri ve toplumsal katkıları ile bireysel yaşamda iz bırakan değerleriyle geniş bir etki alanı oluşturmuşlardır. Eğitim sistemlerinde bu kahramanları öğretmek, sadece öğrencilere tarihsel bilgi aktarmakla kalmaz; aynı zamanda ahlaki değerler, toplumsal sorumluluk ve vatandaşlık bilincinin kazanılmasında da önemli bir rol oynar. Sosyal bilgiler derslerinin, bireylerin hem bireysel hem de toplumsal olarak gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla tarihî kahramanlara yer vermesi önemlidir. Öğrencilere ulusal ve evrensel değerlerin öğretilmesinin yanı sıra, bu kahramanlar aynı zamanda öğrencilerin tarihsel bir bağlamda düşünmelerini sağlayarak kendi geleceklerini şekillendirmelerine de güç verecektir.

Tarihî kahramanlar; bilim, sanat, spor, siyaset, edebiyat gibi hayatın pek çok alanında kişilikleri ve toplumsal katkılarıyla yer edinmiş önemli şahsiyetler olarak tanımlanabilir (Faiz ve Karasu Avcı, 2019). Kahramanlar, düşünceleri ve eylemleriyle toplumların hayatında önemli yer edinen ve toplumlara yön veren kişilikler olarak düşünülür. Bu anlamda toplumların hafızalarında yer edinmiş ve hala canlılığını koruyan kişilikler olduğu da söylenebilir (Elban, 2018). Kahramanların bu özellikleri zaman ve mekân sınırlarını aşan kişilikler olduğunu ortaya koymaktadır (Aslan, 2009). Buna göre tarihî kahramanlar, içinde yaşadığı dönemde lider ya da büyük şahsiyet olmaktan daha geniş bir anlam ifade etmektedirler (Deniz, 2011). Hem ulusal hem de evrensel değerleri temsil eden şahsiyetlerdir (Yazıcı ve Aslan, 2011). Tarihî en eski dönemlerinden beri toplumlar kahraman bir ata veya köken peşine düşmüşlerdir. Bu eğilim, insanın kendisini keşfetme ve tanıma isteğiyle birlikte geleceğe tutunma arzusunu da yansıtmaktadır.

Eğitim sistemlerinde kahramanlardan, geçmişten günümüze değer ve karakter eğitiminde yararlanılmaktadır (Elban, 2018). İyi bir vatandaş yetiştirme, milli kimlik bilinci oluşturma ve benlik kazandırmada tarihî kahramanlar önemli bir örnek teşkil etmektedirler (Avcu ve Çakar Çelik, 2021). Kahramanların iyi ve ideal bir karakterleri yansıtmaları bireylerin onların karakterlerini içselleştirmelerini sağlayarak duygu ve düşüncelerinin olumlu bir şekilde şekillenmesine katkı sunmaktadır (Yazıcı ve Aslan 2011). Kahramanların hayat deneyimleri, sahip olduğu değer yargıları, perspektifleri öğrencilerin dünü anlayıp geleceğe yön verme becerilerinde ve özgüven geliştirmelerinde etkin bir rol oynar. Toplumların benimsediği ahlaki değerlerin nesillere kazandırılmasında, demokratik ilkelerin ve kültürel mirasın aktarılmasında ve çağdaşlaşmada kahramanlar öncülük ederler. Kültürel miras sadece somut eylemler ve nesnelerden ibaret değildir. Yüzyıllarca varlığını sürdürmüş gelenekler, görenekler, örfler, adetler ve çeşitli tecrübeler tarihî şahsiyetler aracılığıyla ayakta kalmıştır (Avcu ve Çakar Çelik, 2021). Bireyleri bilişsel ve akademik olarak eğitmek kadar onlara milli, manevi ve ahlaki değerlerin kazandırılması da Türk milli eğitim sisteminin temel görevleri arasındadır. Milli, manevi ve ahlaki değerlerle birlikte evrensel değerleri de yansıtan kahramanlardan eğitim sistemlerinde yararlanılması öğrencilerin bu kahramanları rol model almalarını ve özdeşim kurmalarını sağlayacaktır (Faiz ve Karasu Avcı, 2019). Eğitimde kahramanların değer ve karakter eğitimine katkıları ile ders kitaplarının eğitim sürecindeki kritik rolü, birbirini tamamlayan iki önemli konudur. Kahramanların; bireylere rol model olma potansiyeli, onların duygusal, düşünsel ve ahlaki gelişimine rehberlik ederken; ders kitapları bu tür içerikleri sistematik ve erişilebilir bir şekilde öğrencilere sunarak eğitimde sürekliliği sağlamaktadır. Bu iki unsur, öğrencilere değerlerin kazandırılması ve öğrenme süreçlerinin etkili bir şekilde desteklenmesi açısından ayrılmaz bir bütün oluşturmaktadır.

Ders kitapları, eğitim-öğretim sürecinin en önemli aracıdır. İçeriğinde yer alan metinler yoluyla öğretim programlarının öğrencilere kazandırmayı hedeflediği davranış ve kazanımları sistematik bir şekilde öğrencilere ulaştırır (Karasu Avcı ve Faiz, 2018). Öğrencilerin sınıf ve yaş düzeyine uygun hazırlanmış olması, öğrenciye kendi kendine öğrenme fırsatı tanınması (Gülersoy, 2013) ve hala bilgiye ulaşmada en güvenilir kaynak olması ders kitaplarının öneminin korunmasını sağlamaktadır. Sülükçü (2018) ders kitaplarını, müfredatın sistematik bir şekilde işlenmesi ve programın takibini kolaylaştırması açısından öğretim sürecinin vazgeçilmez bir unsuru, hatta öğretim sürecinde öğretmenden sonra gelen en önemli araç olarak ifade etmektedir. Tüm öğrencilerin ilgili alanlarının ve zihinsel gelişimlerinin birbirlerinden farklı olduğu düşünüldüğünde eğitim-öğretim ortamlarında öğretmenden sonra en çok ihtiyaç duyulan kaynağın ders kitapları olduğu görülür (Gülersoy, 2013). Ders kitaplarının diğer bir önemli işlevi de okul çağındaki çocukların bilişsel, duyuşsal ve dil becerilerine katkı sağlamasıdır. Bu yönüyle ders kitaplarının öğrencilerin derse karşı olumlu tutumlar geliştirmesine de yardımcı olduğu düşünülebilir (Mazlum ve Mazlum, 2016). Ders kitaplarının tüm öğrenciler için fırsat eşitliği sağladığı da görülmektedir. Farklı sosyo-ekonomik şartlarda yetişen öğrencilere, bilgiye ulaşma noktasında eşit imkânlar sunmaktadır. Ayrıca ders kitapları sayesinde öğrenciler istedikleri zaman ve mekânda ders çalışabilme imkânına da sahiptirler. Bu anlamda ders kitapları sadece okul ortamında kullanılabilen bir ders aracı da değildir (Karasu Avcı ve Faiz, 2018). Ders kitapları, öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde kazanımlarını sistematik bir şekilde edinmelerine olanak sağlayan temel araçlar iken, kahramanlar öğrencilerin karakter gelişimi ve değer eğitimi süreçlerine katkıda bulunan önemli rol modelleridir. Ders kitaplarına dâhil edilen kahramanlar, öğrencilerin bilişsel ve duygusal gelişimine katkıda bulunmanın yanı sıra, olumlu karakter özelliklerini nasıl içselleştirebileceklerini görme fırsatı da sunar. Bu bağlamda, kahramanların doğru ve bütüncül bir şekilde temsil edilmesi, ders kitaplarının öğrenciler üzerindeki etkisini daha anlamlı hale getirmektedir.

İyi kahramanlar, sofistike bireyler olarak tasvir edilir. Bu nedenle hem olumlu hem de olumsuz özelliklerinin karşılıklı etkileşimine özellikle dikkat edilerek bütünsel bir yaklaşım ile analiz edilmeleri gerekmektedir. Birçok ana karakter, yani başkahramanlar, güçlü birer rol modelidir. Çünkü kendi olumsuz kişilik özelliklerini ya da zayıflıklarını aşmayı başarmışlardır. Kahramanlar üzerine çocuklarla yapılacak tartışmalar, onlara başkalarındaki karakterlerin nasıl temsil edildiğini görme ve kendi içlerinde olumlu karakter özelliklerini nasıl geliştirebileceklerini düşünme fırsatı sunar (Singh ve Lu, 2003). Kahramanlar örnek olarak gösterilirken hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin gösterilmesi ve özelliklerin doğru ve istikrarlı olması gerekir. Ayrıca, olayın gerçekleştiği yer ve zaman da dikkate alınmalıdır. İyi kahramanlar ve tarihî şahsiyetler, bireylerin hem karakter gelişimine hem de toplumun kültürel sürekliliğine katkıda bulunan önemli figürlerdir (Sanchez, 1998). Kahramanların olumlu ve olumsuz yönlerinin ele alınması, bireylerin bu özellikleri anlamalarını ve içselleştirmelerini sağlarken, tarihî kahramanların ders kitaplarına dâhil edilmesi öğrencilerin bu figürlerden ilham almalarını ve değerler kazanmalarını destekler. Sosyal bilgiler dersi, tarihî kahramanları örnek göstererek değerler eğitimi destekleyen ve sosyal bilinç ile ortak kültürün aktarımını sağlayan geniş bir içerik sunarak bu iki boyutu birleştiren bir yapı sunar. Bu nedenle, kahramanların eğitim sürecine dâhil edilmesi, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli etkiler yaratmaktadır.

Etki alanı zaman ve mekân sınırları aşmış tarihî kahramanlardan ders kitaplarında yararlanılması öğretilmesi hedeflenen bilgilerin kalıcılığının sağlanmasında önemlidir (Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı, 2023). Bir toplumun ortak kültürünü yaratmasında, geçmiş, bugün ve

gelecek arasında bir köprü oluşturulmasında, ortak bir yaşam anlayışının sağlanmasında ve sosyo-kültürel yapının desteklenmesinde ders kitaplarının etkisi göz ardı edilmez (Özkan, 2010). Toplamların geçmişine ve ortak anlayışlarına yönelik önemli bilgiler içeren ders kitapları bu işlevini içeriğinde yer verdiği tarihî şahsiyetler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. İçerikte yer verilen tarihî şahsiyetler sayesinde topluma ait bilgilere dikkat çekilmektedir (Batmaz, 2022). Ders kitapları, içeriğinde yer verilen metinler aracılığıyla öğrencilere ulaşabilmektedir. Sosyal bilgiler dersi de sahip olduğu geniş ve zengin içeriği ile ders kitaplarında tarihî kahramanlardan yararlanılabilecek yapıya sahip bir derstir. Sosyal bilgiler dersi aynı zamanda bir değerler eğitimi dersidir. Bu dersin ortaya çıkış sebebi ve temel hedefinin iyi ve etkili bir vatandaşlar yetiştirmek olması ders kitaplarında tarihî kahramanlardan yararlanmayı anlamlı hale getirmektedir.

Problem Durumu

Bu araştırmada, 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan tarihî kahramanların incelenmesi amaçlanmıştır. Literatürde sosyal bilgiler ve tarihî kahramanlar/shahsiyetler başlıkları ile ilgili yapılan çalışmalara (Batmaz, 2022; Bektaş, 2020; Elban, 2018; Faiz ve Karasu-Avcı, 2019; Faiz ve Yazıcı, 2018; Karagözoğlu, 2018; Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı, 2023; Osmanoğlu ve Cantemür, 2020; Tokcan ve Kolyiğit, 2017; Yazıcı ve Aslan, 2011) rastlanmaktadır. Yazıcı ve Aslan, (2011) çalışmalarında değerler eğitiminde rol model olarak kahramanların kullanılmasını; Tokcan ve Kolyiğit, (2017) çalışmalarında Türk tarihinde kadın şahsiyetlere yönelik öğrencilerin bilgi düzeylerini; Elban (2018) çalışmasında, tarih düşünce ve eğitim sisteminde kahramanları; Karagözoğlu (2018) çalışmasında vatanseverlik değerinin aktarılmasında kadın kahramanların öykülerini; Faiz ve Yazıcı (2018) ile Faiz ve Karasu-Avcı, (2019) çalışmalarında değerler eğitiminde tarihî kahramanlardan yararlanılmasını; Bektaş (2020) çalışmasında sosyal bilgiler dersinde tarihî şahsiyetlerin ele alınışını; Osmanoğlu ve Cantemür (2020) çalışmasında sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî şahsiyetleri; Batmaz (2022) Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe ders kitaplarında tarihî şahsiyetleri; Kurt (2022) çalışmasında sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî şahsiyetlerin yer alma durumlarını; Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı (2023) çalışmalarında 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'na göre hazırlanmış sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî kahramanları ele almışlardır. Bu doğrultuda sosyal bilgiler ve tarihî kahramanlar/shahsiyetler başlıkları ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'na göre hazırlanmış 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabındaki tarihî kahramanlara yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Birlikte Yaşamak öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?
2. Evimiz Dünya öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?
3. Ortak Mirasımız öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?
4. Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?
5. Hayatımızda Ekonomi öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?
6. Teknoloji ve Sosyal Bilgiler öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlar nelerdir?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Buna göre bu araştırmanın amacı 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na (SBDÖP) göre hazırlanmış 5.sınıf ders kitabında tarihî kahramanları incelemektir. Tarihî kahramanlar öğrencilerin kalıcı öğrenmesine olumlu yönde etkide bulunacağından ve bundan önce 2023 sosyal bilgiler dersi öğretim programında göre düzenlenmiş ders kitaplarında yer verilen tarihî kahramanlar işlenmediğinden bu konuda yapılmış olan bu çalışma alandaki boşluğu bir ölçüde dolduracaktır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma veri toplama tekniklerinden doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na göre hazırlanan 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabında tarihî kahramanların tespit edilmesi amaçlandığı için nitel araştırma modeli tercih edilmiştir. Tarihî kahramanların tespit edilmesinde literatürde kimlerin tarihî kahraman olarak nitelendirilebileceği kriteri temel alınmıştır (Tablo 1). Doküman inceleme tekniği; araştırmanın veri setini oluşturan birincil veya ikincil kaynak niteliğindeki çeşitli dokümanların temin edilmesi, incelenmesi, analiz edilmesi ve sorgulanması süreci olarak tanımlanabilir. Bu teknik, hem basılı hem de dijital materyallerin sistematik bir şekilde değerlendirilmesini içerir. Diğer araştırma yöntemlerinde olduğu gibi, doküman incelemesi de verilerin yorumlanması, anlamlandırılması ve ampirik bilgi üretimine katkıda bulunacak şekilde incelenme gerektirir. Bu süreç, dokümanlarda yer alan verilerin tespit edilmesi, seçilmesi, analiz edilmesi (anlamlandırılması) ve bir bütün olarak sentezlenmesini kapsayan analitik bir işlem den oluşur (Bowen, 2009).

Çalışmanın Veri Kaynağı

Araştırmada Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 17.07.2024 tarih ve 110460159 sayılı yazı ile eğitim aracı olarak kabul edilen 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları kullanılmıştır. 2024 SBDÖP'na uygun henüz 4., 6.ve 7.sınıf ders kitapları hazırlanma sürecinde olduğu için sadece 5.sınıf ders kitapları incelenmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Krippendorp (2004: 18) içerik analizini, metinler veya diğer anlamlı materyaller üzerinden, onların kullanım bağlamlarına dair tekrarlanabilir ve geçerli çıkarımlar yapmaya yönelik bir araştırma tekniği olarak tanımlamaktadır. Bu metinler, analistler dışında başkalarının okuyup anlamlandırmasını amaçlayan yazılı iletişim materyallerini kapsamaktadır. Cohen, Manion, & Morrison'a (2002) göre içerik analizi, belgelerden görüşme transkriptlerine, medya ürünlerinden kişisel röportajlara kadar çok çeşitli yazılı materyaller üzerinde uygulanabilir ve özellikle büyük metin hacimlerinin analizinde tercih edilir. Bu yöntemin sistematik ve kurallara dayalı yapısı, bilgisayar destekli analizlerin gerçekleştirilmesine olanak tanır. İçerik analizi, metinleri analiz ederek özetler, önceden belirlenmiş kategoriler ve ortaya çıkan temalar yardımıyla bu metinleri sorgular ve bir teori geliştirmek veya test etmek için kullanır. Süreç, kategorilerin

uygulanmasında teorik bir sisteme bağlı olarak sistematik, tekrarlanabilir ve gözlemlenebilir analiz biçimlerini temel alır. Çalışma kapsamında incelenen ders kitabındaki metinlerde yer alan tarihî kahramanların belirlemede aşağıdaki ölçüt tablosundan yararlanılmıştır.

Tablo 1

Tarihî Kahramanların Tespit Edilmesinde Kullanılan Ölçüt Tablosu

Politikacılar
Bilim İnsanları
Askerler
Sanatçılar
Yöneticiler
Toplum liderleri
Mucitler
Edebiyatçılar

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada güvenirlik; verilerin iki farklı araştırmacı tarafından çözümlenmesi ve görüş farklılıklarının tartışılarak ortak bir karara varılması ile sağlanmaya çalışılmıştır. Coolican (2009) güvenirliği, verilerin başka bir araştırmacı tarafından çözümlenmesi ve sonuçların karşılaştırılarak doğruluklarının değerlendirilmesi olarak tanımlamaktadır. Bu çalışmada da benzer bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yöntem, analizci üçgenlemesi olarak adlandırılmaktadır ve aynı verilerin bir veya birden fazla kişi tarafından bağımsız olarak analiz edilip sonuçların karşılaştırılmasını ifade etmektedir (Patton, 2014). Geçerlik ise, araştırmacıların aynı verilerden benzer sonuçlar çıkarmasıyla ilişkilidir (Coolican, 2009). Bu araştırmada, iki araştırmacının verilerden benzer çıkarımlara ulaşması geçerliği sağlamıştır. Ayrıca, yapılan çıkarımların desteklenmesi amacıyla örnek metinlere de yer verilmiştir.

Araştırmacının Rolü

Araştırmacılar bu makalenin her bölümünde beraber çalışmışlardır.

Etik Konular

Araştırmada 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabına atıf verilerek telif hakları düzenlemelerine riayet edilmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada 5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan tarihî kahramanlar analiz edilmiştir. Bu doğrultuda her bir öğrenme alanına ilişkin kahramanlara ayrı ayrı yer verilerek yorumlanmıştır.

1. Birlikte Yaşamak Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 2

Birlikte Yaşamak Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	3
Tolstoy	Edebiyat	1
Dostoyevski	Edebiyat	1
Çehov	Edebiyat	1
Rauf Denktaş	Siyasi	1

Birlikte Yaşamak öğrenme alanında Mustafa Kemal Atatürk (f=3), Tolstoy (f=1), Dostoyevski (f=1), Çehov (f=1) ve Rauf Denktaş (f=1) gibi tarihî kahramanların yer aldığı görülmektedir. Mustafa Kemal Atatürk (f=3) bu öğrenme alanında en fazla tekrar eden tarihî kahraman olarak tespit edilmiştir. Ayrıca Atatürk tarihî, siyasi ve askeri alanlarına örnek oluşturan bir tarihî kahramandır. Tolstoy edebiyat, Dostoyevski edebiyat, Çehov edebiyat ve Rauf Denktaş siyasi bir tarihî kahramanı oluşturmaktadır. Bu öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanların daha çok tarihî, siyasi ve edebiyat alanlarında yer edinmiş kahramanlar olduğu söylenebilir. Bu da bireylerin, farklı alanlardaki örnek figürler aracılığıyla öğrenme fırsatı bulduklarını göstermektedir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Rauf Denktaş'a dair örnek metin:



Görsel 1.12



Görsel 1.13

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), Türk dünyasının önemli bir parçasını oluşturur. KKTC bayrağının ortasında ki ay yıldız Türklüğü, üstteki kırmızı şerit Türkiye'yi, alttaki kırmızı şerit de KKTC'yi simgelemektedir (Görsel 1.12).

Kıbrıs'ın Türk vatani oluşu, Osmanlı Devleti tarafından 1571'de fethedilmesi ile başlar. Bu tarihten itibaren Kıbrıs ile tarihî ve kültürel bağlarımız günümüze kadar devam etmiştir. Osmanlı Devleti'nin son döneminde bir süreliğine İngiliz idaresine geçmiştir. Bu yıllarda Kıbrıs halkının duygularını KKTC'nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş şu şekilde anlatmıştır (Görsel 1.13):

Kaynak

"7 yaşına kadar beni dedem Şeheri Mehmet büyütmüş. Eskinin hikâyesini hep ondan işittim. 1878'de Türk bayrağının gönderden indirilişini, İngiliz bayrağının çekilişini yaşamış. 'Osmanlı yamandı... Gittiler ama yine gelecekler... Ben göremeyeceğim ama sizler göreceksiniz.' derdi. 'Yine gelecekler...' Hep buna inanarak yaşayacaktık çünkü Kıbrıs'ın bir Türk adası olduğunu biliyorduk."

Aydın Türklük Bilgisi Dergisi, 2021

Kıbrıslı Türkler, uzun yıllar boyunca azim ve kararlılık içerisinde varlıklarını ve bağımsızlıklarını koruma mücadelesi vermişlerdir. Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekâtı'nı gerçekleştirmesi sonrasında Rauf Denktaş ile Kıbrıslı vatanseverlerin çabaları ile 15 Kasım 1983 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuştur.

5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelendiğinde yukarıdaki örnek metinde Rauf Denktaş'a yer verildiği görülmektedir. Metinde Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan bahsedilirken Rauf Denktaş'tan da bahsedilmiştir. Bu metinden Denktaş'ın siyasi bir tarihî kahraman olduğu anlaşılmaktadır.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mustafa Kemal Atatürk'e dair örnek metin:



Görsel 1.27

Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından bazı emirler yayımlandı (Görsel 1.27). Bu emirlerle ordunun giyinme, beslenme, cephane gibi ihtiyaçları karşılanmak istendi. Türk milleti, tüm yokluklara rağmen vatanının düşmandan kurtarılması için varını yoğunu ortaya koyup ordusunun yanında güçlü bir duruş sergiledi.

Millî Mücadele Dönemi'nde yaşamış olsaydınız Mustafa Kemal Paşa'nın yayımladığı emirlere neden destek verirdiniz? Ordumuza nasıl yardım ederdingiz? Tartışınız.

5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı Birlikte Yaşamak öğrenme alanında yer alan diğer bir tarihî kahramanın Mustafa Kemal Atatürk olduğu görülmektedir. Bu örnek metinde Mustafa Kemal Atatürk'ün Millî Mücadele dönemindeki rolüne ilişkin açıklamalara ve daha çok siyasi özelliklerine değinildiği görülmektedir. Ancak, Mustafa Kemal Atatürk'ün siyasi kişiliğinin yanı sıra tarihî ve askeri kişiliği de bulunmaktadır.

2. Evimiz Dünya Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3

Evimiz Dünya Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	2
Mehmet Akif Ersoy	Edebiyat	1
İsmet İnönü	Siyasi, askeri	1
Hamdullah Suphi	Edebiyat, siyaset	1
Hasan Basri	Din	1

Evimiz Dünya öğrenme alanında Mustafa Kemal Atatürk (f=2), Mehmet Akif Ersoy (f=1), İsmet İnönü (f=1), Hamdullah Suphi (f=1) ve Hasan Basri'ye (f=1) tarihî kahraman olarak yer verildiği görülmektedir. Mustafa Kemal Atatürk (f=2) bu öğrenme alanında en fazla tekrar eden tarihî kahramandır. Atatürk tarihî, siyasi ve askeri alanlara yönelik örnek teşkil etmektedir. Mehmet Akif Ersoy, edebiyat alanında öne çıkan bir kahramandır. İstiklal Marşı'nın yazarı olarak milli değerlerin ve edebi eserlerin önemli bir temsilcisidir. İsmet İnönü, siyasi ve askeri alanlarda rol oynamış bir kahraman ve Milli Mücadele'nin önemli figürlerinden biridir. Hamdullah Suphi'nin edebiyat ve siyasette, özellikle milli ruhun inşasında, önemli katkıları vardır. Hasan Basri din ve manevi değerlere yönelik bir tarihî kahramandır. Bu öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanların daha çok tarihî, siyasi, askeri ve edebiyat alanlarında olduğu söylenebilir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mustafa Kemal Atatürk'e dair örnek metin:



Sosyal bilgiler ders kitabında yukarıda yer alan metinde tarihî kahraman olarak Mustafa Kemal Atatürk'e yer verilmiştir. Metinde Atatürk'ün Trabzon ziyaretinden bahsedilmektedir.

Atatürk'ün bu metinde, siyasi özelliğinden bahsedildiği görülmektedir. Tarihî ve askeri tarihî kahraman özelliklerine ise değinilmemiştir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mehmet Akif Ersoy'a dair örnek metin:

DÜŞÜNELİM

Görsel 2.39

ÜLKEMİZE KOMŞU DEVLETLER

Metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Vatan topraklarının işgal edilmesi üzerine, düşmanlara karşı Millî Mücadele'yi başlattığımız yıllardı. Genel Kurmay Başkanı İsmet Paşa, cephedeki askerlerin moralini yükseltip millî duygularını güçlendirecek bir ulusal marşın hazırlanmasını istiyordu. Bunun üzerine dönemin Millî Eğitim Bakanlığı milletimizin başlattığı mücadeleyi dile getirecek, bu kutsal savaşta gösterilen kahramanlıkları destanlaştıracak bir marşın yazılması için yarışma düzenledi. Yarışmayı kazanacak kişiye büyük bir para ödülü verileceği ilan edildi. Yarışmaya 724 şiir katıldı. Yapılan değerlendirmede bu şiirlerin milletin düşünce ve hislerini dile getirecek özelliklere sahip olmadığı görüldü. Mehmet Âkif (Görsel 2.39), millî marşın parayla yazılamayacağını belirterek yarışmaya katılmamıştı. Dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi, Balıkesir Milletvekili Hasan Basri'den Âkif'i marşı yazmaya ikna etmesini rica etti. **Mehmet Âkif**, para karşılığı olmaksızın marşı yazmayı kabul etti. Vatan şairimiz Mehmet Âkif, Millî Mücadele'nin ümit ve iman duygularını, heyecanını en güzel şekilde yansıtan İstiklâl Marşı'nı 17 Şubat 1921'de Ankara'da yazmıştı. 1 Mart 1921'de TBMM toplantısının ikinci oturumunda Balıkesir Milletvekili Hasan Basri Bey marşın Hamdullah Suphi tarafından okunması için teklif verdi. Teklifin kabul edilmesi üzerine Hamdullah Suphi kürsüye gelerek marşı okumaya başladı:

"Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak."

Marş o kadar beğenildi ki milletvekilleri tarafından ayakta alkışlandı. TBMM'nin 12 Mart 1921 tarihli oturumunda millî şair Mehmet Âkif'in bu şiiri İstiklâl Marşı olarak resmen kabul edildi. İstiklâl Marşı; o günden sonra resmî törenlerde, okullarda ve daha birçok yerde aynı heyecanla okunmaktadır. Ay yıldızlı bayrağımız vatan semalarında dalgalandıkça İstiklâl Marşı'mız da okunmaya devam edecektir.

Mehmet Âkif, İstiklâl Marşı'nın yazıldığı günleri şöyle anlatmaktadır: "O günler, ne samimi ne heyecanlı günlerdi. O şiir, milletin o günkü heyecanının ifadesidir. Binbir facia karşısında bunalan milletimizin ıstırapları içinde kurtuluş dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. O şiir bir daha yazılamaz. Bunu yazabilmek için o günleri görmek, yaşamak lazım. O şiir benim değil milletimindir. Benim millete karşı en büyük hediyyem budur." Ayrıca yeni bir İstiklâl Marşı yazılmasından söz edenlere Âkif "Allah, bir daha bu millete İstiklâl Marşı yazdırmaz!" cevabını vermiştir.

(Genel ağdan alınmıştır.)

5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı Evimiz Dünya öğrenme alanında yer alan diğer bir tarihî kahramanın Mehmet Akif Ersoy olduğu görülmektedir. Yukarıdaki metinde Akif'in İstiklal Marşı'nı yazma hikâyesi anlatılmaktadır. Örnek metinde Akif'in edebi kişiliğine değinilmektedir.

3. Ortak Mirasımız Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

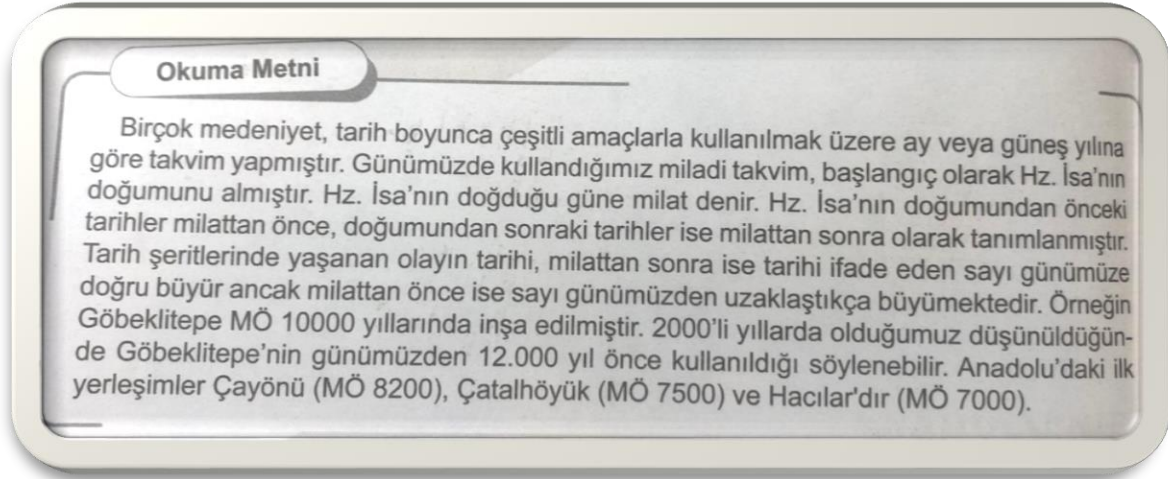
Tablo 4

Ortak Mirasımız Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Hammurabi	Tarihî, siyasi	2
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	1
Cacabey	Siyasi	1
Hz. İsa	Din	1
Urikagina	Siyasi	1
Hipokrat	Tıp	1
Thales	Matematik	1
Heredot	Tarih	1

Ortak Mirasımız öğrenme alanında Hammurabi (f=2), Cacabey (f=1), Hz. İsa (f=1), Urikagina (f=1), Hipokrat (f=1), Thales (f=1) ve Heredot (f=1) tarihî kahraman olarak yer almaktadır. Hammurabi (f=2) bu öğrenme alanında en fazla tekrar eden tarihî kahramandır. Cacabey, siyasi bir kahramandır. Aynı zamanda bilim ve eğitim alanında katkılarıyla da tanınır. Hz. İsa, din alanında önemli bir tarihî kahramandır. İnsanlık tarihinde dini öğretileriyle büyük bir etki bırakmıştır. Urukagina, siyasi bir kahramandır. Dünyanın ilk yazılı kanunlarından bazılarını oluşturan bir Sümer kralıdır. Hipokrat, tıp alanında öne çıkan bir kahramandır ve modern tıbbın kurucusu olarak kabul edilir. Thales, matematik ve felsefe alanlarında önemli bir isimdir. Doğa olaylarını akılcı yöntemlerle açıklayan ilk düşünürlerdendir. Heredot ise, tarih alanında öne çıkar ve "Tarih'in Babası" olarak anılır. Tarih yazıcılığının temelini atan kişidir. Bu öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanların ise daha çok siyasi tarihî kahramanlar olduğu görülmektedir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Hz. İsa'ya dair örnek metin:



5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı Evimiz Dünya öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanlardan birisi Hz. İsa'dır. Yukarıdaki örnek metinde takvim ile ilgili bir konudan bahsedilirken Hz. İsa'ya yer verildiği görülmektedir. Hz. İsa dini bir tarihî kahramana örnek oluştursa da metinde doğrudan dini rolünden bahsedilmeyip takvim konusundan bahsedilirken konuyu desteklemek amaçlı yararlanıldığı söylenebilir.

4. Yaşayan Demokrasimiz Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 5

Yaşayan Demokrasimiz Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	1
Kraliçe II. Elizabeth	Tarihî, siyasi	1

Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanında Mustafa Kemal Atatürk (f=1) ve Kraliçe II. Elizabeth (f=1) tarihî kahraman olarak yer almaktadır. Mustafa Kemal Atatürk tarihî, siyasi ve askeri; Kraliçe II. Elizabeth ise yine tarihî ve siyasi alanlarda tarihî kahramanlara örnek oluşturmaktadır. Yaşayan Demokrasimiz öğrenme alanında yer alan tarihî kahramanların daha çok tarihî ve siyasi tarihî kahramanlara örnek teşkil ettiği görülmektedir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mustafa Kemal Atatürk'e dair örnek metin:



5.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı incelendiğinde yukarıdaki örnek metinde Mustafa Kemal Atatürk'e yer verildiği görülmektedir. Metinde Atatürk'ün birçok yeniliğe öncü olduğu ve yol açtığı vurgulanmaktadır. Bu durum Atatürk'ün tarihî ve siyasi kişiliğine ilişkin örnekler sunmaktadır. Burada sunulanın aksine Atatürk'ün bir de askeri kişiliği vardır. Ancak, bu öğrenme alanında konu olarak demokrasi ele alındığı için askeri kişiliğine değinilmediği görülmektedir.

5. Hayatımızda Ekonomi Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

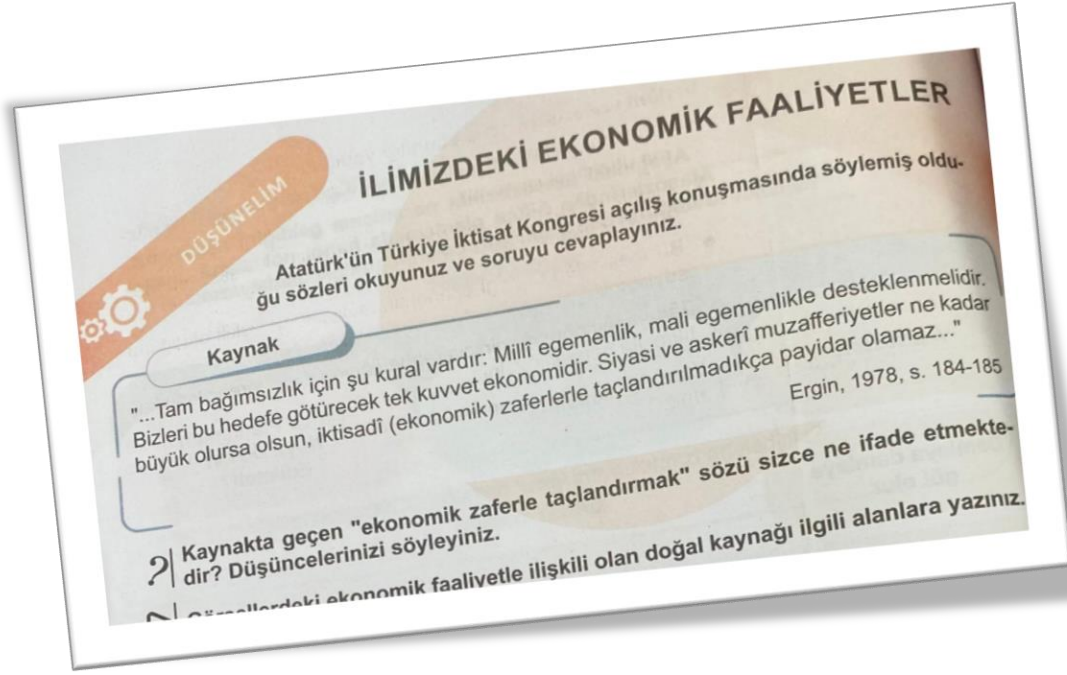
Tablo 6

Hayatımızda Ekonomi Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	1

Hayatımızda Ekonomi öğrenme alanında sadece Mustafa Kemal Atatürk'e (f=1) tarihî kahraman olarak yer verilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk tarihî, siyasi ve askeri alanlardaki tarihî kahramanlara örnek oluşturmaktadır. Bu öğrenme alanının içeriğini daha çok ekonomi disiplini oluştursa da bu kısımda da tarihî, siyasi ve askeri alanlarda tarihî kahramana örnek teşkil eden Mustafa Kemal Atatürk tarihî kahraman olarak yer almaktadır.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mustafa Kemal Atatürk'e dair örnek metin:



Hayatımızda Ekonomi öğrenme alanında tarihî bir kahraman olarak Mustafa Kemal Atatürk'e Türkiye İktisat Kongresi açılış konuşması ile yer verilmektedir. Metinde Atatürk'ün ekonomi ile ilgili görüşlerine yer almaktadır. Atatürk daha çok tarihî, siyasi ve askeri bir kişilik olarak düşünülse de bu öğrenme alanında ekonomi ile ilgili görüşleri ön plana çıkarılmıştır.

6. Teknoloji ve Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmektedir.

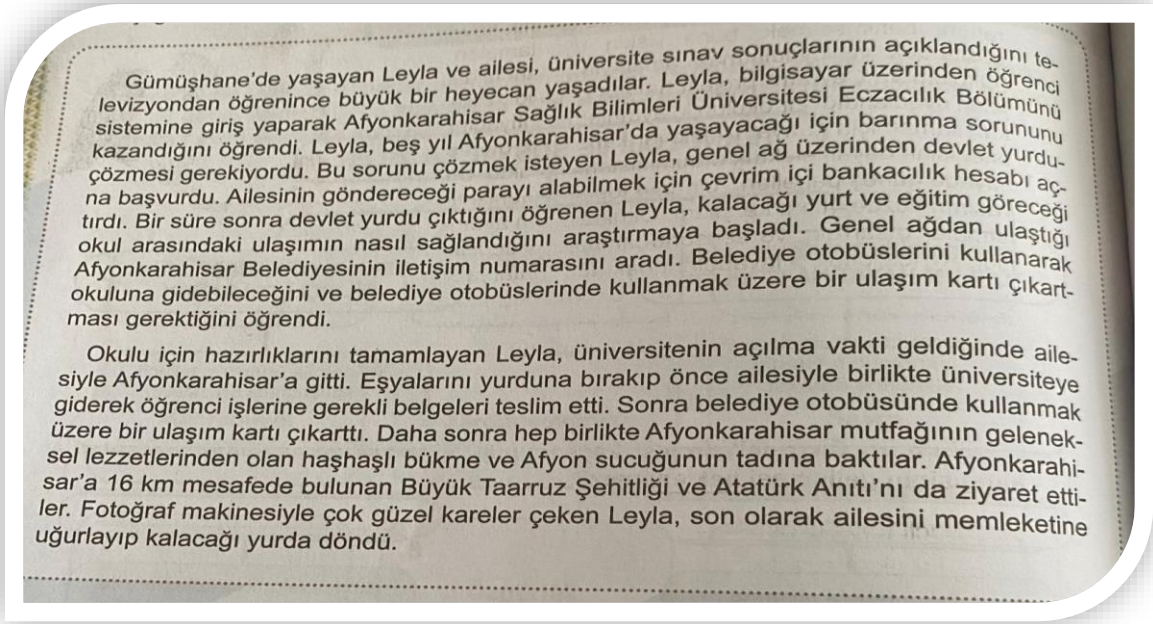
Tablo 7

Teknoloji ve Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanında Yer Alan Tarihî Kahramanlar

Tarihî Kahramanlar	Alanı	f
Mustafa Kemal Atatürk	Tarihî, siyasi, askeri	1

Teknoloji ve Sosyal Bilgiler öğrenme alanında sadece Mustafa Kemal Atatürk'e (f=1) tarihî kahraman olarak yer verilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk; tarihî, siyasi ve askeri alanlardaki tarihî kahramanlara örnek oluşturmaktadır. Bu öğrenme alanında içerik olarak bilim konusu ele alınmaktadır. Ancak, Mustafa Kemal Atatürk dışında herhangi bir tarihî kahramana yer vermediği de görülmektedir. Atatürk'e ise bir metin içinde dolaylı olarak yer verildiği gözlenmektedir.

5.sınıf ders kitabında yer verilen Mustafa Kemal Atatürk'e dair örnek metin:



Teknoloji ve Sosyal Bilgiler öğrenme alanında Mustafa Kemal Atatürk'e doğrudan değinilmediği yukarıdaki metnin içeriğinden anlaşılmaktadır. Bu metinde bir öğrencinin üniversite hayatının sürdüreceği şehirdeki tarihî mekânları ziyaretinde bu mekânlardan birinin ismine Atatürk'ün adının verilmesi bu çalışmada Atatürk'ü bir tarihî kahraman olarak ele almayı düşündürmüştür. Ancak, tüm öğrenme alanının içeriği incelendiğinde de başka herhangi bir tarihî kahramana rastlanmadığı görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında 6 farklı öğrenme alanında 18 farklı tarihî kahraman tespit edilmiştir. Bu kahramanların Mustafa Kemal Atatürk, Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Rauf Denktaş, Mehmet Akif Ersoy, İsmet İnönü, Hamdullah Suphi, Hasan Basri, Hammurabi, Cacabey, Hz. İsa, Urikagina, Hipokrat, Thales, Herodot, Kraliçe II. Elizabeth olduğu görülmüştür. Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı (2023) 2018 programına göre hazırlanmış 5., 6. ve 7. sınıf düzeyinde sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî kahramanları inceledikleri çalışmada 5. sınıf düzeyinde 23, 6. sınıf düzeyinde 49 ve 7. sınıf düzeyinde 78 tarihî kahramandan yararlanıldığını tespit edilmiştir. Bu çalışma temel aldığımızda sınıf düzeyi arttıkça kullanılan tarihî kahraman sayısının belirgin şekilde arttığı söylenebilir. Bununla birlikte bu iki çalışmanın sonuçları karşılaştırıldığında iki farklı programa göre yazılmış 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer verilen tarihî kahraman sayısının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında Birlikte Yaşamak öğrenme alanında 5 (Mustafa Kemal Atatürk, Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Rauf Denktaş), Evimiz Dünya öğrenme alanında 5 (Mustafa Kemal Atatürk, Mehmet Akif Ersoy, İsmet İnönü, Hamdullah Suphi, Hasan Basri), Ortak Mirasımız öğrenme alanında 8 (Hammurabi, Mustafa Kemal Atatürk, Cacabey, Hz. İsa, Urikagina, Hipokrat, Thales, Herodot), Yaşayan Demokrasimiz 2 (Mustafa Kemal Atatürk, Kraliçe II. Elizabeth), Hayatımızda Ekonomi 1 (Mustafa Kemal Atatürk) ve Teknoloji ve Sosyal Bilgiler 1 (Mustafa Kemal Atatürk) tarihî kahramanının yer aldığı görülmektedir.

Ortak Mirasımız öğrenme alanında diğer öğrenme alanlarına göre daha fazla tarihî kahraman yer almaktadır. Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı (2023) 2018 programına göre hazırlanmış 5., 6.ve 7.sınıf düzeyinde sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî kahramanları inceledikleri çalışmada en çok Kültür ve Miras öğrenme alanında tarihî kahramana yer verildiği tespit edilmiştir. Bu durum maarif modeline göre hazırlanan yeni ders kitabında Ortak Mirasımız öğrenme alanında elde edilen sonucu destekler niteliktedir. Özellikle “Ortak Mirasımız” öğrenme alanında diğer alanlara kıyasla daha fazla kahramana yer verilmiş olması dikkat çekicidir. Bu durum, ilgili alanın tarihsel ve kültürel boyutları ön plana çıkararak kahramanlar üzerinden değer aktarımına daha elverişli bir zemin sunduğunu göstermektedir. Nitekim Yalçın ve Güleç (2022), Sosyal Bilgiler ders kitaplarının “*Kültür ve Miras*” öğrenme alanında değerlerin yoğun şekilde işlendiğini, bu değerlerin sınıf düzeyine göre farklı şekillerde aktarıldığını belirtmektedir. Bu bağlamda, kültür ve miras eksenli alanların hem kahraman seçimi hem de değer aktarımı açısından öne çıktığı söylenebilir.

Atatürk’ e tarihî kahraman olarak Ortak Mirasımız öğrenme alanı dışında diğer öğrenme alanlarında yer verildiği görülmektedir. Bu durum 5.sınıf düzeyinde en çok yer verilen tarihî kahramanın Atatürk olduğunu sonucunu göstermektedir. Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı (2023) 2018 programına göre hazırlanmış 5., 6.ve 7.sınıf düzeyinde sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî kahramanları inceledikleri çalışmada da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bu iki çalışmanın sonucunun birbiri ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Faiz ve Karasu Avcı (2019) değer ve tarihî kahraman ilişkilendirmesini yaptıkları çalışmada değerlerle en çok ilişkilendirilen tarihî kahraman olarak Atatürk’ü tespit etmişlerdir. Osmanoğlu ve Cantemur (2020) çalışmasında sosyal bilgiler ders kitaplarında daha çok Türk-İslam kökenli tarihî kahramanlara yer verildiğini tespit etmişlerdir. Bu durum bu çalışma için söz konusu değildir. Ancak, bu çalışmada sosyal bilgiler ders kitaplarında en fazla tespit edilen şahsiyetin Atatürk olduğu görülmektedir. Batmaz (2022) 4.sınıf sosyal bilgiler ders kitabını incelediği çalışmada en çok Atatürk’ün isminin geçtiğini tespit etmiştir. Bektaş (2020) çalışmasında sosyal bilgiler derslerinde öğretmenlerin en fazla örnek aldığı tarihî şahsiyetin Atatürk olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yazıcı ve Aslan (2011) ve Avcu ve Çakar Çelik (2021) çalışmalarında değerler eğitiminde tarihî kahraman olarak en çok Atatürk’ten yararlanılabileceğini belirtmektedirler. Tarihî kahraman olarak Atatürk’ün bu kadar yer alması Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kurucusu olmasının yanı sıra Türk Milli Eğitimi Temel Kanunu’nun temel hedefleri ile de uyumluluk göstermektedir.

Yaşayan Demokrasimiz, Hayatımızdaki Ekonomi ve Teknoloji ve Sosyal Bilgiler öğrenme alanlarında diğer öğrenme alanlarına göre daha az sayıda tarihî kahramana yer verildiği görülmektedir. Bunların da Mustafa Kemal Atatürk, Kraliçe II. Elizabeth olduğu tespit edilmiştir. Karasu Avcı, Aydudu ve Avcı (2023)’nın çalışmasında 5.sınıf ders kitabında İnsanlar Yerler ve Çevreler; 6.sınıf ders kitabında İnsanlar Yerler ve Çevreler, Bilim, Teknoloji ve Toplum ve Üretim, Dağıtım ve Tüketim; 7.sınıf ders kitabında Bilim Teknoloji ve Toplum öğrenme alanlarında hiçbir tarihî kahramana yer verilmediğini tespit etmişlerdir. Bu durum öğrenme alanlarındaki içeriğin tarihî kahramanlardan yararlanmaya uygun olmaması durumu ile de açıklanabilir.

Öğrenme alanlarında örnek verilen tarihî kahramanların genellikle tarihî, siyasi ve edebiyat alanlarından olduğu tespit edilmiştir. Oysa sanatçılar, sporcular ve bilim insanları da bu kategoriye dâhil edilebilir. Osmanoğlu ve Cantemur (2020) çalışmasında sosyal bilgiler ders kitaplarında devlet adamlarına, bilim insanlarına, sanatçı, tüccar ve düşünürlere yer verildiğini tespit etmişlerdir. Deniz (2011) çalışmasında sosyal bilgiler ders kitaplarında en fazla devlet

adamlarına ve bilim insanlarına yer verildiğini belirtmektedir. Bu iki çalışmanın sonuçları bu araştırmadan elde edilen sonuçları desteklemekle beraber tarihî kahramanların farklı programlara göre ders kitaplarının hazırlandığı durumu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Teknoloji ve Sosyal Bilgiler öğrenme alanında sadece Atatürk'e tarihî kahraman olarak yer verilmiştir. Hâlbuki bu öğrenme alanında bilim ve teknoloji alanındaki tarihî kahramanlara yer verilmesi amaca daha hizmet etmiş olacaktır. Faiz ve Yazıcı'nın (2018) çalışmasında, öğrencilere hangi sınıf düzeyinde hangi kahramanın örnek gösterilebileceği sorulmuştur. Bu bağlamda Atatürk her sınıf düzeyinde, Fatih Sultan Mehmet ve Yunus Emre 7. ve 8. sınıf düzeylerinde, İsmet İnönü ve Adnan Menderes'in ise ileri yaş düzeylerinde örnek olarak gösterilebileceği belirlenmiştir. Ancak, güncel sosyal bilgiler ders kitabında bu öğrenme alanında Atatürk'le beraber Aziz Sancar gibi farklı bilim insanlarına da yer verilebileceği söylenebilir.

Bununla birlikte, çalışmada "Teknoloji ve Sosyal Bilgiler", "Hayatımızda Ekonomi" ve "Yaşayan Demokrasimiz" gibi alanlarda kahraman kullanımının sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu bulgu, Oğuz Haçat ve Demir'in (2020) araştırmasıyla da paralellik göstermektedir. Söz konusu çalışmada, bazı değerlerin (örneğin dürüstlük, adalet) kitaplarda görece daha az yer aldığı; sorumluluk, duyarlılık, dayanışma gibi değerlerin ise daha çok temsil edildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, kahraman kullanımındaki sınırlılığın, değer içeriklerinin bu alanlarda daha düşük düzeyde temsil edilmesiyle ilişkili olduğu düşünülebilir.

Ayrıca araştırmada, sınıf düzeyi arttıkça kahraman sayısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, Oğuz Haçat ve Demir'in (2020) çalışmasında ortaya koyduğu gibi, değerlerin sınıf düzeyine göre farklılaşmasıyla uyumludur. Örneğin, alt sınıf düzeylerinde estetik ve sorumluluk gibi değerlere ağırlık verilirken, üst sınıflarda duyarlılık ve toplumsal bilinç gibi değerlerin öne çıktığı belirtilmektedir. Bu durum, üst sınıflarda hem daha fazla kahramana hem de daha çeşitli değerlere yer verilmesini beraberinde getirmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, Sosyal Bilgiler ders kitaplarında tarihî kahraman seçiminin ağırlıklı olarak siyasi, askeri ve lider şahsiyetler üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Benzer biçimde Osmanoğlu ve Cantemur'un (2020) "Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Şahsiyetler" başlıklı çalışmasında da ders kitaplarında daha çok Türk-İslam kökenli tarihî kahramanlara yer verildiği ve bu durumun çeşitliliği sınırladığı belirtilmiştir. Ayrıca aynı çalışmada, kadın kahramanların ve farklı mesleklerden (bilim insanları, sanatçılar, düşünürler vb.) gelen şahsiyetlerin kullanımında niteliksel eksiklikler olduğu, özellikle 6. ve 7. sınıf kitaplarında kadın kahramanların mesleklerinin açıkça belirtilmediği ifade edilmiştir. Ayrıca Akay Şahin & Açıkalin, 2023 'ın Tarih ve Sosyal Bilimler kitaplarında kadın şahsiyetlerin metin ve görsellerde erkeklere göre çok daha az temsil edildiğini; kadınların sıklıkla erkeğin yakını olarak tanıtıldığı, bağımsız rollerde yer almak yerine ilişkisel konumlarla sınırlandırıldıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular, tarihî kahraman seçiminde sanatçılar, bilim insanları ve kadın şahsiyetler gibi farklı kategorilerden isimlerin sınırlı şekilde yer almasının, öğrencilerin tarihsel rol modelleri daha çok siyasi ve askeri figürlerle özdeşleştirmelerine yol açabileceğini göstermektedir. Dolayısıyla, ders kitaplarında farklı alanlarda öne çıkmış şahsiyetlerin daha dengeli biçimde temsil edilmesi, öğrencilere çok yönlü ve kapsayıcı rol modeller sunmak açısından önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, elde edilen bulgular, ders kitaplarındaki kahraman kullanımının yalnızca tarihsel ya da kültürel önemle değil, aynı zamanda değer aktarımına yönelik pedagojik tercihlerle de ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler ders

kitaplarının hazırlanmasında öğrenme alanlarının değer aktarımı kapasitesi dikkate alınarak kahraman seçiminin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamı daha bütüncül bir şekilde kavramalarına katkı sağlayabilir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

- 4., 6. ve 7.sınıf sosyal bilgiler ders kitabı üzerinde de benzer araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Farklı derslerin ders kitaplarında da tarihî kahramanlar incelenebilir.
- Yeni hazırlanan programa göre yazılan 4.,6.ve 7.sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının içeriğinde daha fazla tarihî kahramana yer verilebilir. Ders kitaplarının güncellemesi yapılırken öğrenme alanlarında ilgili kahramanlara değinilebilir.
- Farklı sosyal bilgiler ders kitaplarının tarihî kahramanlar açısından karşılaştırılması yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı:

Araştırmacılar bu makalenin her bölümüne eşit derecede katkıda bulunmuşlardır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmanın herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Akay Şahin, M., & Açıklan, M. (2023). *Women Personages in Secondary Education History and Social Science Textbooks in Turkey*. Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi, 1, 92-122.
- Aslan, M. (2009). Değerler eğitiminde kahramanlardan yararlanma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Avcu, K. M. & Çelik Ö. Ç. (2022). Sosyal bilgiler dersinde tarihî şahsiyetlerin rolüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32 (1), 97-110. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.960843> adresinden 15.12.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Batmaz, O. (2022). İlkokul Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Türkçe ders kitaplarında yer alan şahsiyetler. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 940-958. <https://doi.org/10.51460/baebd.1127691> adresinden 10.12.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Bektaş, K. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihî şahsiyetlerin ele alınışına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. Yıldız Teknik Üniversitesi, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9 (2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027> adresinden 20.01.2025 tarihinde erişilmiştir.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research methods in education*. Routledge.
- Coolican, H. (2009). *Research methods and statistics psychology*. Hodder Education, 5.th Edition, London
- Deniz, Ç. (2011). İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî şahsiyetlere yaklaşım tarzı, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Elban, M. (2018). Tarih düşüncesinde ve eğitiminde kahramanların/büyük adamların rolü. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi*, 11 (22), 98-116. <http://dx.doi.org/10.12981/motif.459> adresinden 15.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Faiz, M. & Karasu Avcı, E. (2019). Tarihî kahramanların değerler eğitiminde rol model olarak kullanılmasına ilişkin ortaokul öğrencilerinin algıları. *YÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 694-724.
- Faiz, M. & Yazıcı, K. (2018). Social Studies teacher candidates' views on the use of historical heroes in values education. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9 (33), 1897-1918. https://www.ijoess.com/Makaleler/1240810114_27.%201897-1918%20melike%20faiz.pdf 18.10.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Gülersoy, A. E. (2013). İdeal ders kitabı arayışında sosyal bilgiler ders kitaplarının bazı özellikler açısından incelenmesi, *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2 (1), 8-26. <https://www.ijtase.net/index.php/ijtase/article/view/313/350> 10.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Karasu Avcı, E. & Faiz, M. (2018). 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitapları "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanında yer alan becerilerin ve değerlerin incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 2(1), 1-21. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/503075> 10.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Karasu Avcı, E., Aydudu, G. & Avcı, A. A. (2023). Sosyal bilgiler ders kitaplarında tarihî kahramanların incelenmesi. 3. Uluslararası Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, 14-17 Haziran 2023.
- Krippendorp, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to its Methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Karagözoğlu, N. (2018). Sosyal bilgiler dersinde vatanseverlik değerinin kazandırılmasında kadın kahramanların yaşam öykülerinin kullanılması, *International Journal of Field Education*, 4(2), 97-110. <https://doi.org/10.32570/ijofe.477068> 10.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Kurt, N. (2022). Tarihî şahsiyetlerin sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alma durumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi, Aksaray.
- Mazlum, Ö. & Mazlum, F.S. (2016). İlköğretim 4. sınıf ders kitaplarının görsel tasarımına yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 4(1). 1-18. <https://www.sanategitimidergisi.com/makale/pdf/1458122604.pdf> 10.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Oğuz Haçat, S., & Demir, F. B. (2020). Sosyal Bilgiler ders kitaplarının değerler açısından incelenmesi. *Journal of History School (Tarih Okulu Dergisi)*, 49, 4443-4466. <https://doi.org/10.29228/joh.46733>
- Osmanoğlu, A. E. & Cantemür, H. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarında şahsiyetler. *Ekev Akademi Dergisi*, 24(82), 1-22. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/72040/1158399> 15.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Özkan, R. (2010), Türk Eğitim sisteminde himayeci değerler: İlköğretim ders kitapları örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1124-1141. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423936650.pdf> 14.12.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Sanchez, T. R. (1998). Using stories about heroes to teach values. 27 Ocak 2025 tarihinde, www.ericfacility.net/ericdigests/ed424190.html. Adresinden erişilmiştir.
- Singh, M. & Lu, M. (2003). Exploring the function of heroes and heroines in children's literature. 23 Ocak 2025 tarihinde www.eric.ed.gov (ERIC Document Reproduction No: ED 477609) adresinden erişilmiştir.
- Sülükçü, Y. (2018). Ders Kitapları İncelemesinde Karşılaşılan Problemler Ve İncelemenin İyileştirilmesi Hususunda Bazı Öneriler. *Ders Kitapları Uluslararası Sempozyumu*, 2-14 Nisan 2018, İstanbul/Türkiye.
- Tokcan, H., & Kolyiğit, E. (2017). Türk tarihinde yer alan önemli kadın şahsiyetler hakkında öğrenci bilgi düzeyleri. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 1(1), 31-41. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbyy/issue/34271/376993> 14.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Yalçın, A., & Güleç, S. (2022). Sosyal bilgiler ders kitapları "Kültür ve Miras" öğrenme alanında yer alan değerlerin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 741-762. <https://doi.org/10.19171/uefad.1181147>
- Yazıcı, S. & Aslan, M. (2011). Using heroes as role models in values education: A comparison between social studies textbooks and prospective teachers' choice of hero or heroines. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 11(4), 2184-2188. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ962694.pdf> 14.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

Historical heroes are important figures who shaped values and cultures for their period and throughout human history. These heroes have created a wide area of influence with their thoughts, actions, social contributions, and values that leave a mark on individual lives. Teaching these heroes in education systems not only conveys historical knowledge to students but also plays a vital role in gaining moral values, social responsibility, and citizenship awareness. Social studies courses must include historical heroes to contribute to the development of individuals both individually and socially. In addition to teaching students national and universal values, these heroes will empower students to shape their future by enabling them to think in a historical context.

Teaching the use of historical heroes whose influence has exceeded the boundaries of time and space in textbooks is vital in ensuring the permanence of the targeted information (Karasu Avcı, Ayduđu & Avcı, 2023). The impact of textbooks in creating a shared culture of a society, creating a bridge between the past, present, and future, providing a common understanding of life, and supporting the socio-cultural structure cannot be ignored (Özkan, 2010). Textbooks, which contain important information about the past and a shared understanding of societies, fulfill this function through the historical figures they include (Batmaz, 2022). Textbooks can reach students through the texts included in their content. Social studies courses have a structure that can benefit from historical heroes in textbooks, with their broad and rich content. The social studies course is also a values education course. The reason for the emergence of this course and the fact that its primary goal is to raise good and effective citizens makes it meaningful to use historical heroes in textbooks.

This research aims to discuss historical heroes in the 5th-grade social studies textbook. Studies on the topics of social studies and historical heroes/personalities in the literature (Batmaz, 2022; Bektaş, 2020; Elban, 2018; Faiz & Karasu-Avcı, 2019; Faiz & Yazıcı, 2018; Karagözoğlu, 2018; Karasu Avcı, Ayduđu & Avcı, 2023; Osmanoğlu & Cantemür, 2020; Tokcan & Kolyiğit, 2017; Yazıcı & Aslan, 2011). Accordingly, no study was found on historical heroes in the 5th-grade social studies textbook prepared according to the 2024 Social Studies Curriculum. This research aims to examine historical heroes in the 5th-grade textbook prepared according to the 2024 Social Studies Curriculum. The research seeks answers to the following questions:

- ☐ Which historical heroes are included in the "Living Together" learning area?
- ☐ Which historical heroes are included in the "Our Home: Earth" learning area?
- ☐ Which historical heroes are included in the "Our Common Heritage" learning area?
- ☐ Which historical heroes are included in the "Our Living Democracy" learning area?
- ☐ Which historical heroes are included in the "Economy in Our Lives" learning area?
- ☐ Which historical heroes are included in the "Technology and Social Studies" learning area?

Method

The document review technique was used as a qualitative research data collection technique. The qualitative research model was preferred because it was aimed to identify historical heroes in the 5th-grade social studies textbook prepared according to the 2024 Social Studies Course Curriculum.

The research used 5th-grade social studies textbooks, accepted as educational tools by the Board of Education with a letter dated 17.07.2024 and numbered 110460159. Since the 4th, 6th, and 7th grade textbooks by the 2024 Social Studies Course Curriculum are still being prepared, only the 5th grade textbooks were examined.

The content analysis method was used to analyze the data in the study. Krippendorp (2004: 18) defines content analysis as a research technique for making repeatable and valid inferences about their use context through texts or other meaningful materials. The following criteria table was used to determine the historical heroes in the textbook texts examined within the scope of the study (Table 1).

Table 1. Criteria table used to identify historical heroes. Reliability in this research: Two researchers attempted to analyze the data and reach a common decision by discussing differences of opinion. Coolican (2009) defines reliability as analyzing data by another researcher and evaluating their accuracy by comparing the results. Validity is related to researchers drawing similar conclusions from the same data (Coolican, 2009). In this study, two researchers reached identical inferences from the data, ensuring validity. Additionally, sample texts are included to support the inferences made.

Table 1

Criteria Table for Identifying Historical Heroes

Politicians
Scientists
Soldiers
Artists
Leaders
Community Leaders
Inventors
Writers

Findings

It is seen that historical heroes such as Mustafa Kemal Atatürk (f = 3), Tolstoy (f = 1), Dostoyevsky (f = 1), Chekhov (f = 1), and Rauf Denktaş (f = 1) are included in the field of Living Together learning. Mustafa Kemal Atatürk (f = 3) was determined as the most recurring historical hero in this field of learning. Atatürk is a historical hero in historical, political, and military fields.

Mustafa Kemal Atatürk (f=2), Mehmet Akif Ersoy (f=1), İsmet İnönü (f=1), Hamdullah Suphi (f=1), and Hasan Basri (f=1) as historical heroes in the Our Home: Earth learning area appears to have been included. Mustafa Kemal Atatürk (f = 2) is the most recurring historical hero in this field of learning. Atatürk's history serves as an example in political and military fields. Mehmet Akif Ersoy is a prominent hero in the field of literature.

Hammurabi (f=2), Cacabey (f=1), Hz. Jesus (f=1), Urikagina (f=1), Hippocrates (f=1), Thales (f=1), and Herodotus (f=1) are included as historical heroes. Hammurabi (f=2) is the most recurring historical hero in this field of learning.

Mustafa Kemal Atatürk (f=1) and Queen Elizabeth II in the field of learning in our Living Democracy. Elizabeth (f=1) appears as a historical hero. Mustafa Kemal Atatürk history, political and military; Queen Elizabeth II Elizabeth again sets an example for historical heroes in historical and political fields.

Within the “Economy in Our Lives” learning area, Mustafa Kemal Atatürk is the only historical figure represented (f = 1), indicating a limited use of historical heroes in this domain. The history of Mustafa Kemal Atatürk sets an example for historical heroes in the political and military fields.

Only Mustafa Kemal Atatürk (f = 1) was included as a historical hero in Technology and Social Studies learning. Mustafa Kemal Atatürk is an example of a historical hero in the historical, political, and military fields.

Conclusion and Discussion

The study, 18 different historical heroes were identified in 6 different learning areas in the 5th-grade social studies textbook. In the 5th-grade social studies textbook, there are five historical heroes in the Living Together learning area, 5 in the Our Home: Earth learning area, 8 in the Our Common Heritage learning area, 2 in Our Living Democracy, 1 in the Economy in Our Lives and 1 in Technology and Social Studies. There are more historical heroes in the Our Common Heritage learning area than in other learning areas. It is seen that Atatürk, as a historical hero, is included in different learning areas other than the Our Common Heritage learning area. This shows that the most mentioned historical hero at the 5th-grade level is Atatürk. It is seen that fewer historical heroes are included in the learning areas of Our Living Democracy, Economy in Our Lives, Technology and Social Studies compared to other learning areas. It has been determined that the historical heroes given as examples in learning areas are generally from historical, political, and literary fields. Only Atatürk is included as a historical hero in Technology and Social Studies learning. In their study, Karasu Avcı, Aydudu, and Avcı (2023) found that they identified 23 historical heroes in the 5th-grade social studies textbook. They stated that the learning area with the most historical heroes is Culture and Heritage. In the studies of Yazıcı & Aslan (2011), Faiz & Karasu Avcı (2019), Bektaş (2020), Osmanoğlu & Cantemur (2020), Avcu & Çakar Çelik (2021), Batmaz (2022), Karasu Avcı, Aydudu & Avcı (2023). They state that Atatürk is mentioned the most as the historical hero. Deniz (2011) and Osmanoğlu & Cantemur (2020) stated that politicians, scientists, artists, merchants, and thinkers were included in their studies. It is seen that the results of these studies are parallel to the results of this study.

Contribution Rate of the Researchers:

All researchers have contributed equally to the study.

Statement of Conflict of Interest

There aren't any conflicts of interest.